

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL NACIONALINĖS ELEKTRONINIŲ SIUNTŲ PRISTATYMO, NAUDOJANT
PAŠTO TINKLĄ, INFORMACINĖS SISTEMOS NUOSTATŲ, ŠIA SISTEMA
TEIKIAMŲ ELEKTRONINIO PRISTATYMO PASLAUGŲ TEIKIMO
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO IR TARIFO NUSTATYMO“ PROJEKTO (TOLIAU –
NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAP-21-853) (TAIS NR. 21-24180(2))**

Nr.
Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Nutarimo projekto 3 punkte siūloma nuostata, kad nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos (toliau – informacinė sistema) tvarkytojai – valstybės įmonė Registrų centras ir „pašto paslaugos teikėjas, atrinktas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka“ derintina su Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje vartojama formuluote „pašto paslaugos teikėjai, pristatantys pašto siuntas, atspausdintas iš E. pristatymo sistemos“. Iš Nutarimo projekto lieka neaišku, kas ir iki kada Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka atrinks informacinės sistemos tvarkytoją – *pašto paslaugos teikėją*, ar šiuo metu atrinkti pašto paslaugos teikėjai toliau teiks paslaugas, ar turės būti atrenkami iš naujo. Iš Nutarimo projektu tvirtinamų Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų (toliau – Nuostatai) 9.13 papunkčio redakcijos matyti, kad valstybės įmonė Registrų centras gali atrinkti ir ne vieną pašto paslaugos teikėją. Siūlytume pagrįsti šiuos aspektus Nutarimo projekto lydimoje medžiagoje ir (ar) tikslinti Nutarimo projektą.

2. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, Nutarimo projekto 4 punkte nustatytas pavedimas viešojo administravimo subjektams sudaryti ar atnaujinti elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis sutartis su valstybės įmone Registrų centru papildytinas data, iki kurios pavedimas turėtų būti atliktas. Taip pat įvertintinas pereinamųjų nuostatų poreikis arba nutarimo vėlesnio įsigaliojimo datos nustatymo tikslingumas, nes derinimo pažymoje nurodytas argumentas, kad „*sutarties keitimas bus vykdomas elektroninėmis priemonėmis*

pačioje E. pristatymo sistemoje (tiesiog reikės sutikti su naujomis sąlygomis), todėl administracinė našta nebus didelė“ vertintinas kaip nepakankamas.

3. Siekiant teisinio reguliavimo pagrįstumo ir aiškumo, siūlytina pateikti vienos elektroninės siuntos siuntimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis tarifo (0,15 Eur) sąnaudų, nurodytų Nutarimo projekto lydimajame medžiagoje, pagrindimą, paaiškinimus, pvz., kas yra laikoma „veiklos sąnaudomis“, „bendrosiomis sąnaudomis“, kuo remiantis planuojamas kreipinių skaičius ir pan.

Be kita ko, pažymėtina, kad lieka neaišku, kokiame teisės akte ir kada bus nustatyti Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 6 dalyje nurodytos paslaugos – elektroninės siuntos fizinio pristatymo) tarifai, todėl siūlytume šiuo aspektu papildyti Nutarimo projekto lydimąją medžiagą arba atitinkamai tikslinti Nutarimo projektą.

Taip pat siūlytina Nutarimo projekto 2 punkte atsisakyti formuluotės „*kai jis imamas*“, kadangi Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kada nustatyti tarifai yra mokami.

4. Siekiant Nutarimo projekto pagrįstumo ir aiškumo, siūlytina Nutarimo projekto lydimąją medžiagą papildyti informacija (pagrindimu) dėl Nutarimo projekto 6 punkte išdėstytų tam tikrų nuostatų pakeitimo nuo 2022 m. liepos 1 d. (kuo remiantis pasirinkta nurodyta data, ar nėra tikslingos pereinamosios nuostatos ir pan.).

5. Siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo tęstinumą ir atsekamumą, bei atsižvelgiant į tai, kad teisiniai santykiai tęsiasi (nėra steigama nauja informacinė sistema), siūlytina rengti ne naują Nutarimo projektą, bet keisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimą Nr. 914 „Dėl Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ ir jį dėstyti nauja redakcija.

6. Nuostatų 34 punkte nustatyta, kad „*elektroninio pristatymo paslaugų teikimo ir elektroninių siuntų fizinio pristatymo paslaugų teikimo įkainiai apskaičiuojami pagal Viešojo administravimo įstatyme nustatytus kriterijus*“. Šią nuostatą siūlytume suderinti su Nutarimo projekto 2 punktu, kuriame nurodoma, kad nustatomas elektroninės siuntos siuntimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis tarifas, tuo tarpu elektroninių siuntų fizinio pristatymo paslaugų teikimo įkainiai Nutarimo projekte nėra nustatyti, taip pat jų kriterijų nėra nustatyta Viešojo administravimo įstatyme.

7. Nutarimo projekto 1.2 papunktyje siūloma patvirtinti Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklės (toliau – Taisyklės), kurios šiuo metu yra

patvirtintos susisiekiimo ministro 2016 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 3-44(1.56). Siekiant išvengti dviejų analogiškų teisinių santykių reglamentuojančių teisės aktų galiojimo, siūlome įvertinti ir Nutarimo projekte numatyti vėlesnę minėtų Taisyklių įsigaliojimo datą, įvertinant terminą, per kurį susiekiimo ministras pripažintų netekusiu galios savo 2016 m. vasario 3 d. įsakymą Nr. 3-44(1.56). Analogiška pastaba aktuali dėl poreikio pripažinti netekusiu galios Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susiekiimo ministerijos direktoriaus 2016 m. gegužės 9 d. įsakymą Nr. T-29 „Dėl Elektroninio pristatymo paslaugų kaštų skaičiavimo metodikos ir Elektroninio pristatymo paslaugų įkainių patvirtinimo“.

Taip pat, atsižvelgiant Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 3 dalį, kurioje nustatyta, kad „*Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo E. pristatymo sistemos priemonėmis taisyklės tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija*“, ir siekiant teisėkūros efektyvumo principo užtikrinimo, siūlytina pateikti argumentus, kodėl siūloma šias Taisykles tvirtinti Vyriausybės nutarimu, o ne susisiekiimo ministro įsakymu, kaip yra šiuo metu.

8. Remiantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), Taisyklių 3 punkte siūlytume atsisakyti nuorodos į žemesnės galios teisės aktą – Dokumentų rengimo taisyklės. Kita vertus, teikiant nuorodas į kitus teisės aktus, turėtų būti laikomasi Rekomendacijų 15 punkte nustatytos tvarkos. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Nuostatuose nėra pateikiamų sąvokų apibrėžčių. Siūlome įvertinti šiuos aspektus ir atitinkamai tikslinti Taisyklių 3 punktą.

9. Siekiant teisės akto glaustumo ir aiškumo, Taisyklių 4 punkto nuostatos, kad paslaugų teikėjai yra informacinės sistemos tvarkytojai, vertintinos kaip perteklinės.

10. Remiantis Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 1 dalies nuostata, kad „viešojo administravimo subjektai turi, o *asmenys* gali rengiamus oficialius elektroninius dokumentus vieni kitiems siųsti ir gauti per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo naudojant pašto tinklą informacinę sistemą“, siūlytume pagrįsti Taisyklių 5 punkte nustatytus informacinės sistemos naudotojų (paslaugų gavėjų) sąlygas (apribojimus) tikslingumo, proporcingumo aspektu.

11. Taisyklių 7 punktas vertintinas kaip perteklinis, kadangi elektroninių siuntų atlygintinumo teisiniai santykiai sureguliuoti Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnyje.

12. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina tikslinti arba papildomai paaiškinti Taisyklių 17 punkto nuostata, kad „*patvirtinti, kad sutinka su specialiosiomis sutarties sąlygomis ir sutinka jų laikytis, gali elektroninio pristatymo dėžutės savininkas, įgaliotinis, elektroninio pristatymo dėžutės administratorius ar jį pavaduojantis asmuo*“, nes lieka neaišku, kuris iš nurodytųjų subjektų gali išreikšti elektroninio pristatymo dėžutės savininko valią, nes sutartis

sudaroma su paslaugos gavėju, tai yra, su elektroninio pristatymo dėžutės savininku, taip pat praktikoje gali susidaryti dviprasmiškos situacijos dėl skirtingos valios išreiškimo. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, kad aktyvuoti elektroninio pašto dėžutę pagal Taisyklių 14 punktą gali tik elektroninio pristatymo dėžutės savininkas arba įgaliotinis.

13. Taisyklių 23 punkte nustatyta, kad paslaugų teikėjas turi teisę sustabdyti paslaugų teikimą, jei paslaugų gavėjas neatsikaito už suteiktas paslaugas per du mėnesius. Tačiau prie paslaugų teikimo nutraukimo atvejų atsiskaitymo už suteiktas paslaugas kriterijus nebėra minimas. Siūlome įvertinti teisinio reguliavimo nuoseklumą šiuo aspektu.

Taip pat siūlytina pakartotinai įvertinti Aplinkos ministerijos teiktą pastabą dėl Taisyklėse nustatytos paslaugos teikėjo teisės laikinai sustabdyti arba visiškai nutraukti paslaugų teikimą atitikties Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 1 punktui, kuriame nustatyta viešojo administravimo subjektų pareiga naudotis informacine sistema.

14. Taisyklių 26 punkto siūlomas nustatyti terminas „*ne vėliau kaip prieš 5 kalendorines dienas*“ informuoti paslaugos gavėją apie pasikeitusias esmines sutarties sąlygas, vertintinas kaip neproporcingai trumpas, kartu įvertintina, ar šis reguliavimas atitinka Civilinio kodekso reikalavimus. Siūlytina šiuo aspektu tikslinti Taisyklės arba pateikti siūlomo teisinio reguliavimo pagrindimą. Taip pat siūlome Taisyklių 26 punkte vartojamą formuluotę „*elektroninio pristatymo paslaugų įkainiai*“ derinti su Viešojo administravimo įstatymo nuostata „*elektroninio pristatymo paslaugos teikiamos apmokant pagal Vyriausybės nustatytus tarifus*“.

15. Atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 1 dalį, Taisyklių 28 punkto antrasis sakinytis vertintinas kaip perteklinis ir nekuriantis teisinės pridėtinės vertės (atkartojantis įstatyminę nuostatą).

16. Siekiant užtikrinti teisėkūros sistemiškumo principą, reiškiantį, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, siūlome įvertinti, ar Taisyklių 33 punkte nustatyta galimybė pasirinkti visais atvejais fizinį pristatymo būdą, Taisyklių 34 punkte išdėstytos išimtys bei Taisyklių 40 punkte nurodytieji atvejai atitinka Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio nuostatą, kad „kai asmens elektroninio pristatymo dėžutė yra *neaktyvi* ir elektroninė siunta jam siunčiama per E. pristatymo sistemą, pašto paslaugos teikėjas šią siuntą įteikia kaip pašto siuntą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pašto įstatymu“.

17. Taisyklių 36 punkte nurodytas elektroninės siuntos saugojimo terminas „*6 mėnesius nuo jų išsiuntimo ar gavimo dienos*“ stokoja teisinio aiškumo, nes lieka neaišku, nuo kurio momento skaičiuojamas saugojimo terminas. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Taisyklių 36-38 punktuose nurodyti duomenų saugojimo terminai derintini su Nuostatų VI skyriaus bei

Taisyklių 43 punkto nuostatomis, be kita ko, siūlytina atsisakyti Taisyklių nuostatų, besidubliuojančių su Nuostatų nuostatomis.

18. Taisyklių 40 punkte siūlytina atsisakyti neapibrėžtos nuorodos „*ir (ar) kitų teisės aktų nustatyta tvarka*“ arba ją konkretizuoti. Taip pat derintinos tarpusavyje Taisyklių 40 ir 46 punktuose teikiamos nuorodos. Analogiška pastaba aktuali dėl Taisyklių 50.3 papunkčio.

19. Sistemiškai vertinant Taisyklių ir Nuostatų turinį ir siekiant išvengti šių teisės aktų nuostatų dubliavimosi, siūlytina peržiūrėti Taisyklių nuostatas šiuo aspektu, pvz., bet neapsiribojant, Taisyklių 54, 55, 56 punktų, VII skyriaus nuostatos laikytinos Nuostatų arba informacinės sistemos saugos dokumentų reguliavimo dalyku.

20. Taisyklių VIII skyriaus nuostatos, nustatančios atsakomybę ir žalos atlyginimą, nederą su Civilinio kodekso 6.253 straipsnio 9 dalimi, kurioje nustatyta, kad „*įstatymai ar šalių susitarimai gali numatyti ir kitokius atleidimo nuo civilinės atsakomybės ar jos netaikymo pagrindus*“. Atleidimo nuo civilinės atsakomybės atvejai ir sąlygos yra reglamentuotos Civilinio kodekso 6.253 straipsnyje, todėl neaišku, kokių pagrindų siūloma Taisyklėse nustatyti civilinės atsakomybės sąlygas, pvz., Taisyklių 68 punkte. Be kita ko, šiame kontekste pažymėtina, Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnyje nėra nustatyto pavedimo Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai nustatyti atsakomybės ir žalos atlyginimo sąlygas. Siekiant suderinti teisinį reguliavimą, siūlytina Taisyklių VIII skyriaus nuostatas įvertinti ir tiksinti šiuo aspektu.

Teisės grupės patarėja

Erika Vaivadienė